

Co kraj to obyczaj...

... wprowadzenie **Roam Like At Home**
w Polsce i innych krajach EOG

Warszawa, 5 czerwca 2017

Agenda

1

Roaming wczoraj i dziś

- ▶ Roaming wczoraj – ewolucja roamingu w okresie ostatniej dekady
- ▶ Roaming dziś – pełne wprowadzenie Roam Like At Home
- ▶ Dlaczego implementacja Roam Like At Home jest wyzwaniem

2

Strategiczne decyzje operatorów sieci komórkowych i regulatorów w obliczu zmiany

3

Wpływ regulacji na sektor telekomunikacyjny w Europie

- ▶ Konsekwencje dla operatorów – kto i jak straci najwięcej?
- ▶ Historyczny wpływ regulacji

4

Sytuacja Polski

- ▶ Uwarunkowania generujące szereg wyzwań w związku z Roam Like At Home

5

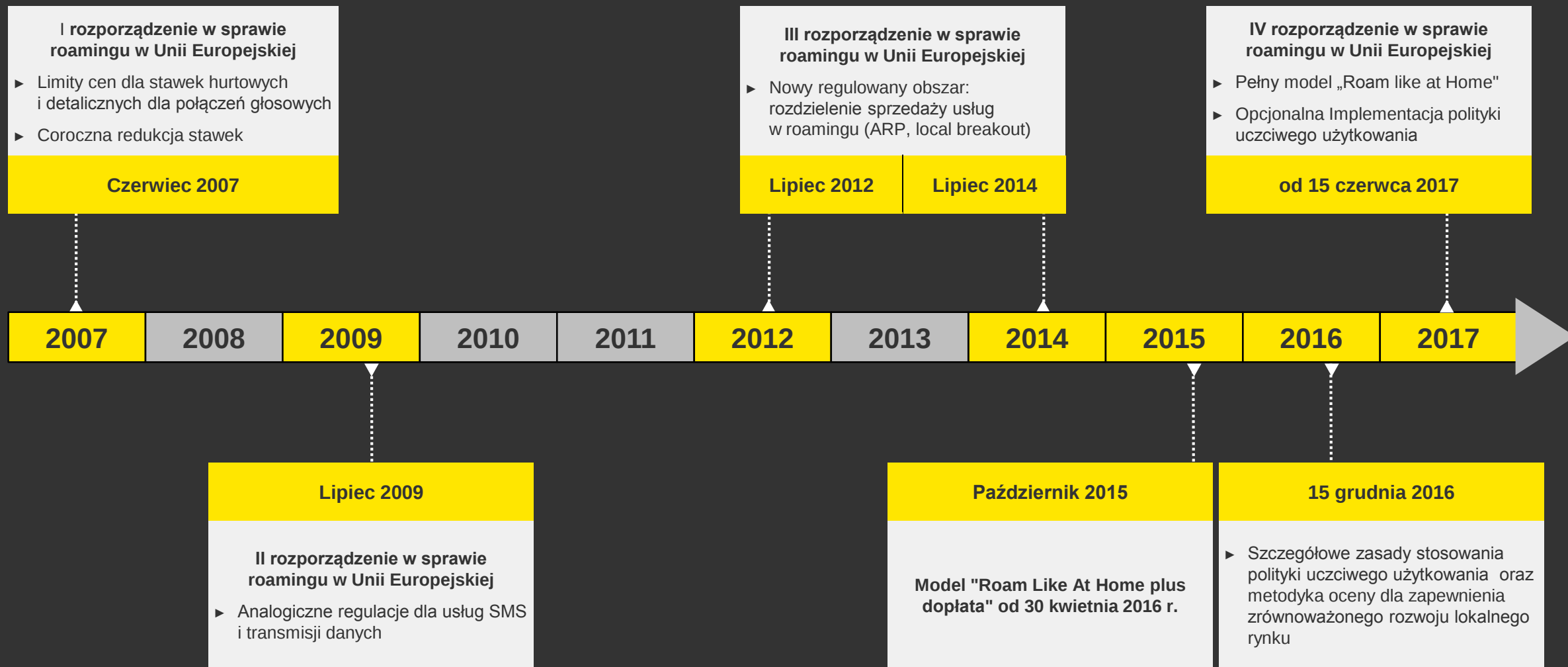
Kluczowe wnioski

A close-up photograph of a young woman with dark hair, smiling broadly while talking on a black mobile phone. She is wearing a bright yellow sweater. In the blurred background, two other people, a man and a woman, are looking at a document together. The scene appears to be an office or a business meeting.

Roaming wczoraj i dziś

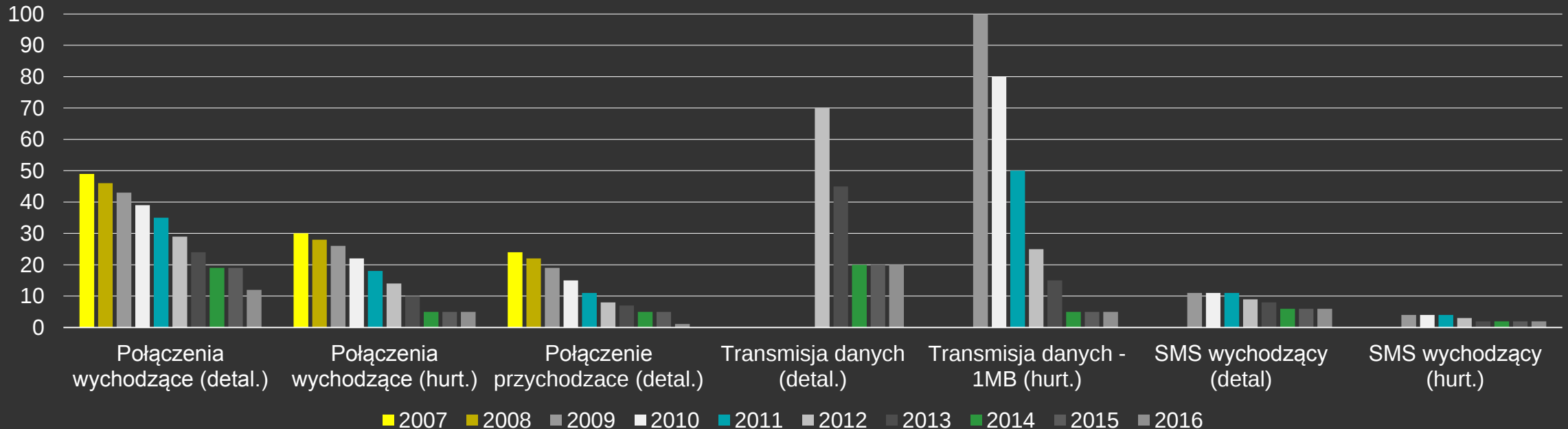
To już dekada regulacji roamingu

Ogromny spadek cen dla klientów nawet o 95%

Wzrost ruchu nie zrekompensował operatorom spadku cen

- ▶ Redukcja detalicznych cen połączeń w EU o **92%** od 2007 roku
- ▶ Redukcja detalicznych cen SMS o **92%** od 2009 roku
- ▶ Spadek cen transferu danych w roamingu o **96%** w porównaniu do 2012 roku
- ▶ **100x** wzrost wolumenu transmisji danych pomiędzy 2008 a 2015 rokiem

Roam Like At Home miał być drogą do jednolitego rynku telekomunikacyjnego i tańszej komunikacji

Jednolity Rynek Cyfrowy i Połączony Kontynent

Andrus Ansip

Komisarz ds. jednolitego rynku cyfrowego

Idea Roam Like At Home

- ▶ Budowa jednolitego rynku telekomunikacyjnego w ramach inicjatywy Połączony kontynent
- ▶ Zwiększenie poczucie przynależności obywateli do europejskiej wspólnoty
- ▶ Obniżenie kosztów usługi roamingu w celu wsparcia **tworzenia trwałych miejsc pracy** w cyfrowej gospodarce

- ▶ Krajowy mechanizm i stawki operatora macierzystego

- ▶ Polityka uczciwego korzystania
- ▶ Zapobieganie niewłaściwemu korzystaniu z roamingu (np. 4 miesięczny okres kontroli)
- ▶ Maksymalne stawki hurtowe oraz maksymalne dodatkowe dopłaty do stawki krajowej*

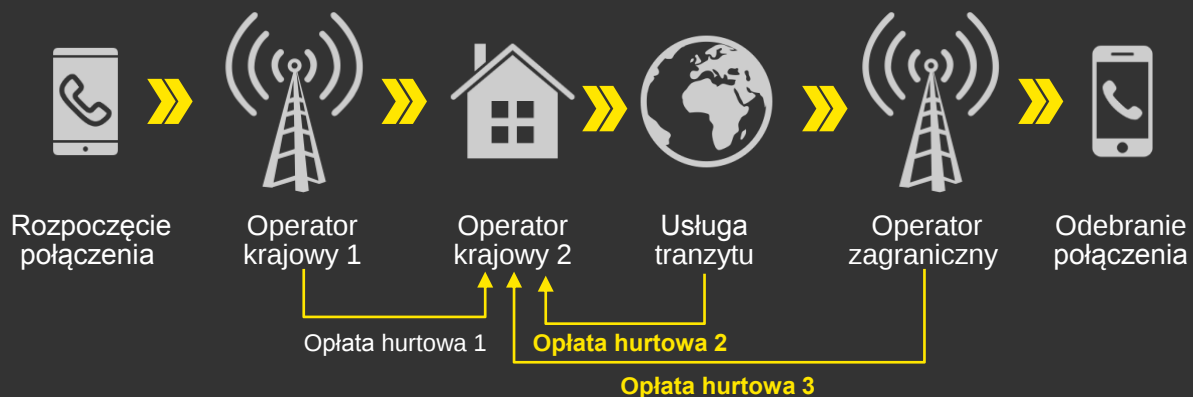

- ▶ Zrównoważony rozwój rynku krajowego
- ▶ wnioski do krajowego organu regulacyjnego o zezwolenie na stosowanie dodatkowych opłat w roamingu w okresie 12 miesięcy (ujemny wpływ > 3% EBITDA z usług mobilnych)

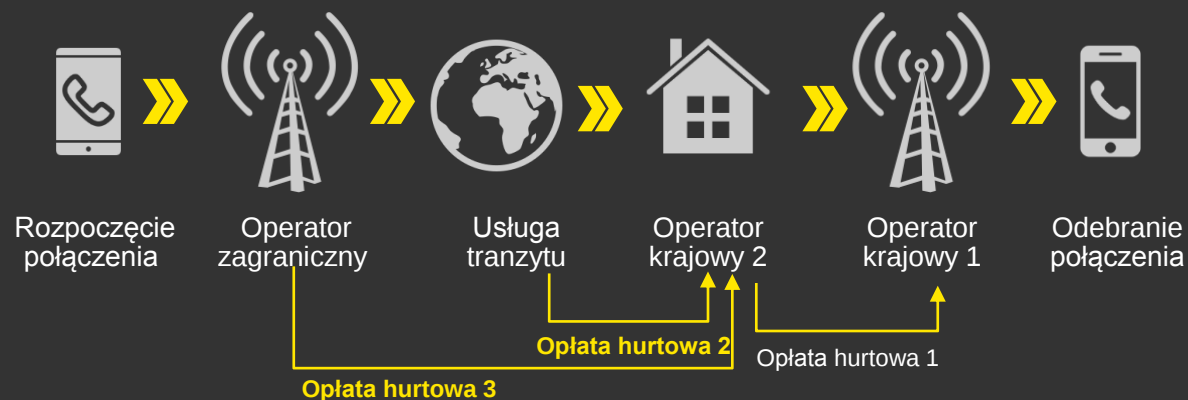
Stawki hurt.	15.06.17	01.01.18	01.01.19	01.01.20	01.01.21	01.01.22
Dane	7,7 €/GB	6,0 €/GB	4,5 €/GB	3,5 €/GB	3,0 €/GB	2,5 €/GB
Rozmowy	3,2 c/min	3,2 c/min	3,2 c/min	3,2 c/min	3,2 c/min	3,2 c/min
SMS	1 c/SMS	1 c/SMS	1 c/SMS	1 c/SMS	1 c/SMS	1 c/SMS

Roam Like At Home nie adresuje problemu różnych opłat hurtowych nadal ponoszonych przez operatorów

Połączenie z Polski do osoby w roamingu

Połączenie w Roamingu do kraju

Transmisja danych w roamingu

Uwarunkowania potęgujące skalę wyzwań w danym kraju

Znaczący udział obywateli przebywających na **emigracji**

Ujemny bilans turystyczny w związku z **podróżami wakacyjnymi**

Występowanie w gospodarce sektorów **znacząco wykorzystujących** usługi w **roamingu**

Nastawienie oraz podejście obywateli prowadzące do **celowych nadużyć** bądź **nadmiernego wykorzystania**

Relatywnie **niskie ceny usług** telekomunikacyjnych w kraju oraz popularność ofert **nielimitowanych** bądź **wysokich wolumenów usług**

Znaczący ruch roamingowy w krajach o **wyższych stawkach hurtowych***

A man with dark, wavy hair and gold-rimmed aviator sunglasses is holding a black digital camera up to his eye, framing a shot. He is wearing a light-colored shirt. The background is a blurred stone building with arches, suggesting an outdoor setting. A semi-transparent white banner is overlaid at the bottom of the image.

Strategiczne decyzje operatorów sieci komórkowych i regulatorów

„Roam like at home...” czy aby na pewno?

Najważniejsze przykłady strategicznych decyzji operatorów sieci komórkowych i regulatorów mających kluczowe konsekwencje dla klientów

- 1 Wyłączenie usługi roamingu
- 2 Złożenie wniosków i odwołanie się do regulatorów
- 3 Wprowadzenie abonamentów krajowych
- 4 Wykorzystanie krajowych cen detalicznych
- 5 Podwyżka cen dla wszystkich klientów
- 6 Modyfikacja regulaminów i założeń promocji
- 7 Oferowanie nagród czy bonusów działających wyłącznie w kraju
- 8 Promowanie aplikacji do prowadzenia rozmów w technologii wifi

Wybrane przykłady strategicznych działań operatorów

1

Wyłączenie usługi roamingu

Kraj - Szwecja

Operator z grupy challengerów

Zakres działań – oferta przedpłacona

2

Złożenie wniosków i odwołanie się
do regulatorów celem odzyskania kosztów

Kraj - Litwa

Kilka podmiotów – zarówno operatorzy lokalni
jak międzynarodowi

Zakres działań – zarówno oferta przedpłacona
jak i abonamentowa

Wybrane przykłady strategicznych działań operatorów cd.

3

Wprowadzenie abonamentów krajowych oraz
jednoczesny wzrost cen dla abonamentów
zawierających roaming

Kraj - Dania

Operator z grupy challengerów

Zakres działań – oferta abonamentowa

4

Wprowadzenie krajowych cen detalicznych na
poziomie 0,23 € / minuta połączenia głosowego,
0,07 € / SMS, 0,24 € / MB transmisji danych

Kraj - Włochy

Operator o charakterze lokalnym
o silnej pozycji rynkowej

Zakres działań – zarówno oferta przedpłacona
jak i abonamentowa

Wybrane przykłady strategicznych działań operatorów cd.

- 5** Wzrost cen dla wszystkich użytkowników poprzez możliwe podwyżki zgodne ze wskaźnikiem inflacji oraz limit minut w roamingu

Kraj - Wielka Brytania

Międzynarodowy operator o bardzo silnej pozycji rynkowej

Zakres działań – oferta przedpłacona

- 6** Modyfikacja regulaminów i założeń promocji – nowe taryfy o niższych wolumenach oraz dodatkowe bonus i pakiety w formie nagród

Kraj - Słowacja

Międzynarodowy operator o silnej pozycji rynkowej

Zakres działań – oferta abonamentowa

Wybrane przykłady strategicznych działań operatorów cd.

7

Dodatkowe specjalne bonusy oraz nagrody obowiązujące wyłącznie na terenie kraju

Kraj - Irlandia

Międzynarodowy operator z grupy challengerów

Zakres działań – zarówno oferta przedpłacona jak i abonamentowa

8

Przesuwanie klientów w stronę rozmów i połączeń w oparciu o aplikacje i technologie wifi-calling

Kraj - Hiszpania

Wirtualny operator należący do grupy challengerów

Zakres działań – oferta przedpłacona

A close-up photograph showing several hands interacting with smartphones. In the center, a person in a light-colored sweater holds a black smartphone with their right hand, while their left hand is also visible. To the left, another person's hands are seen holding a smartphone. In the foreground, a hand is pointing towards the bottom right. The background is blurred, suggesting an indoor setting with other people.

Wpływ regulacji na sektor telekomunikacyjny w Europie

Nowa regulacja oznacza spadek EBITDA nawet o 7%

Prognozy wewnętrzne telekomów

Minimalizacja wpływu na wynik EBITDA poprzez np. **wyłączeniu roamingu**

	Operator A	Operator B	Operator C
Szacowany wpływ usług roamingu na wynik EBITDA	0,0%	1,8%	3,2%

Przewidywania analityków

Spadek EBITDA nawet o 7% przy założeniu takich samych zachowań abonentów jak w kraju

	Operator A	Operator B	Operator C
Szacowany wpływ usług roamingu na wynik EBITDA	7,0%	2,0%	4,5%

Dla operatorów w EOG wdrożenie rozporządzenia skutkuje spadkiem przychodów z roamingu o średnio 65%

Realne straty

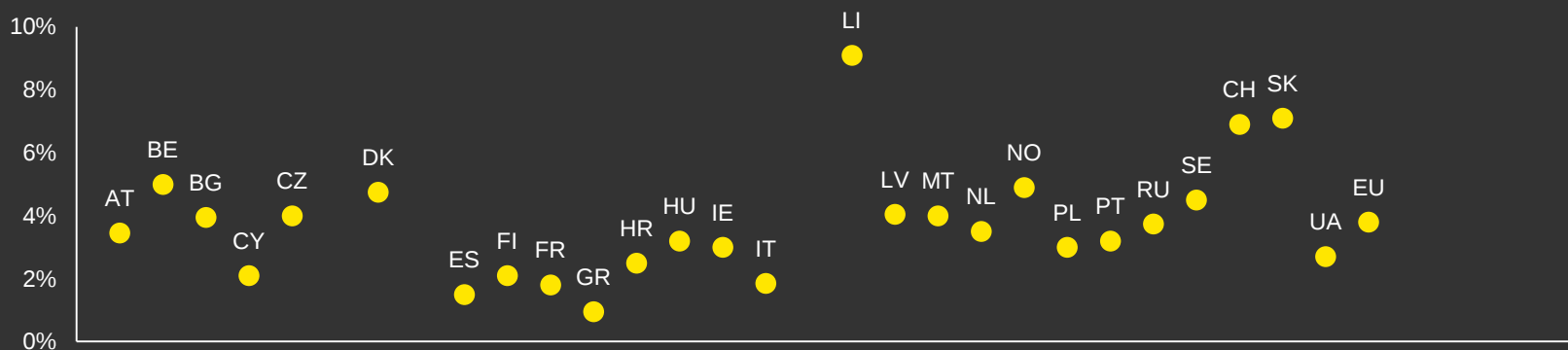
Uwarunkowania krajowe

- ▶ Operatorzy z dużym udziałem przychodów z roamingu
- ▶ Operatorzy w krajach gdzie występują czynniki potęgujące skalę wyzwań

Charakterystyka operatora

- ▶ Najbardziej dotknięci operatorzy wirtualni MVNO z uwagi na brak infrastruktury
- ▶ Pośrednio operatorzy lokalni
- ▶ Najmniej stratni operatorzy pan-europejscy

% przychodów generowany przez usługi roamingu

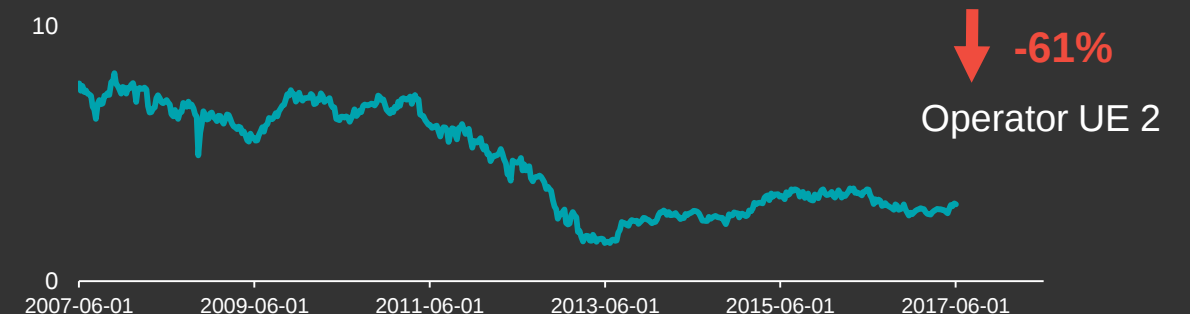
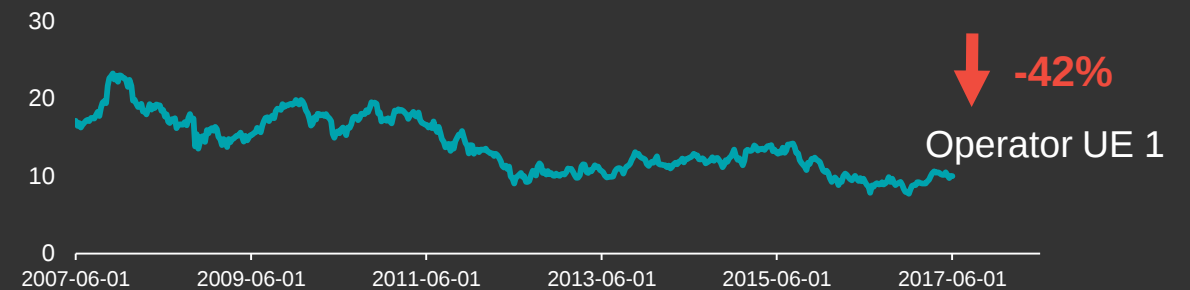
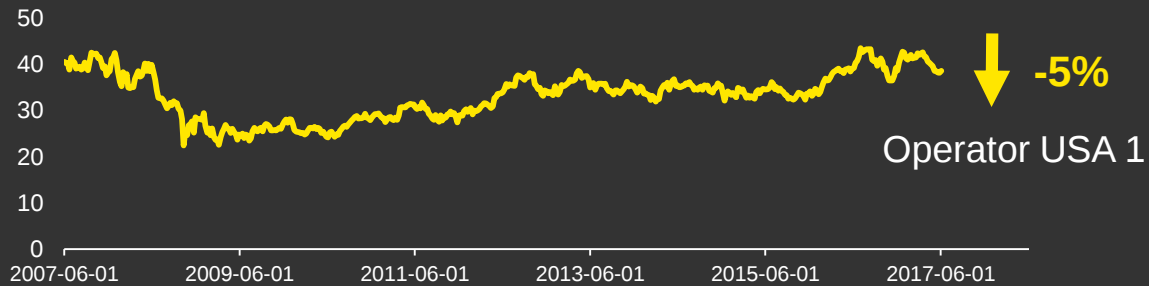

Większa regulacja przyczynia się do niższych notowań telekomów i zmniejsza atrakcyjność dla inwestorów

Porównanie indeksów reprezentujących sektor telekomunikacyjny

Index	30.05.17	31.12.12	31.12.07
S&P Telecom Select Industry Index	536	347	471
Dow Jones U.S. Select Telecommunications Index	1 953	1 470	2 125
STOXX Europe 600 Telecom	312	225	364

Porównanie indeksów akcji konkretnych operatorów telekomunikacyjnych w Europie oraz Stanach Zjednoczonych

A low-angle, close-up shot of a red semi-truck's cab and front grille. The truck is moving along a road that stretches into the distance under a bright, hazy sky at sunset or sunrise. The sun is low on the horizon, creating a strong lens flare and illuminating the scene with a warm, golden light. The truck's chrome accents, including the bumper, grille, and side mirrors, are highly reflective. The red paint of the cab is vibrant. The road has yellow double lines, and the background shows distant hills.

Sytuacja Polski pełna wyzwań

Polacy spędzają ogromną ilość czasu za granicą

- ▶ **Znaczna część obywateli** kraju przebywa **na emigracji w Europie**
 - ▶ W 2015 r. na emigracji **czasowo** pozostawało **2,4 mln Polaków**, z czego **80%** przebywało za granicą dłużej niż **12 miesięcy**.
 - ▶ Łącznie **4,3 mln Polaków na emigracji** w Europie Zachodniej

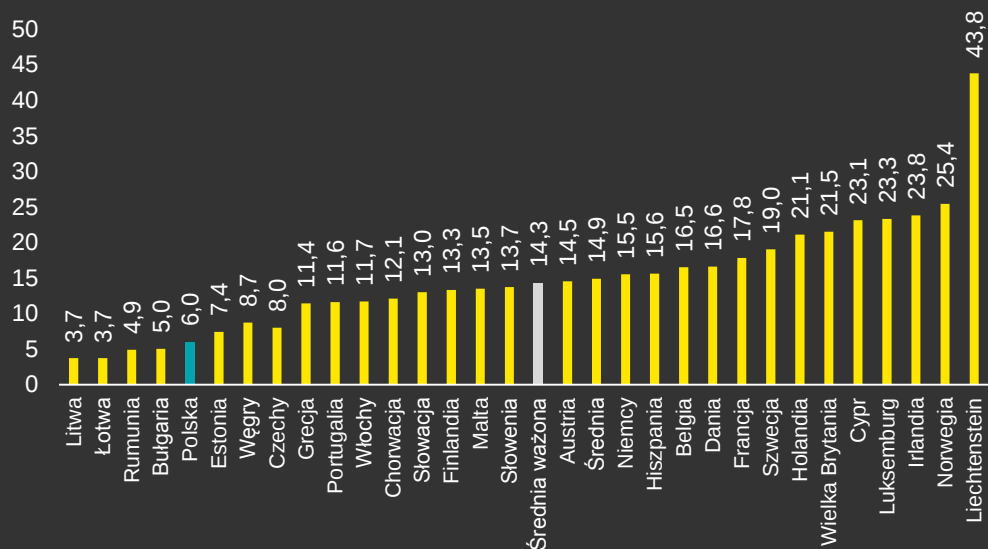

- ▶ **Ujemny bilans turystyczny**, w związku z podróżami wakacyjnymi
 - ▶ W 2015 r. Polacy spędzili na wakacjach za granicą **123 mln osobodób** w porównaniu do **15 mln osobodób** spędzonych przez obcokrajowców na wakacjach w Polsce (**8x**)

- ▶ **Występowanie grupy** lub sektorów w gospodarce **znacząco wykorzystujących usługi** w roamingu – **Polska liderem transportu międzykrajowego**,
 - ▶ Według szacunków, liczba aktywnych zawodowo kierowców pojazdów ciężarowych i pasażerskich wynosi **700 tys. osób**, **ponad 40%** ich pracy przypadało na transport międzynarodowy
 - ▶ **33 tys.** polskich przedsiębiorstw zajmuje się międzynarodowym transportem towarów
 - ▶ **Ponad 3 tys.** polskich przedsiębiorstw zajmuje się międzynarodowym przewozem osób

Polski rynek jest jednym z najtańszych w Europie

- ▶ Średni przychód na klienta detalicznego w Polsce zaledwie 6 euro
- ▶ **Niższy** o blisko **60%** od średniego przychodu **na klienta w EOG**
- ▶ O aż **86% niższy** porównując średni przychód w **najdroższym kraju EOG**

Najtańszy abonament
na rynku

19,90 zł

Rozmowy **NO LIMIT** do wszystkich sieci
SMS-y **NO LIMIT**
Umowa na ile chcesz
5 GB internetu w telefonie

Open Card przez 1 rok **ZA DARMO**

Minuty na stacjonarne 0,29 zł

MMS-y 0,29 zł

Opłata aktywacyjna 29,00 zł

- ▶ Standardem w ofercie polskich operatorów są wysokie pakiety danych i usług
- ▶ Ogromną popularność zyskały **oferty nielimitowane** – obecnie **80% klientów w bazie abonamentowej**

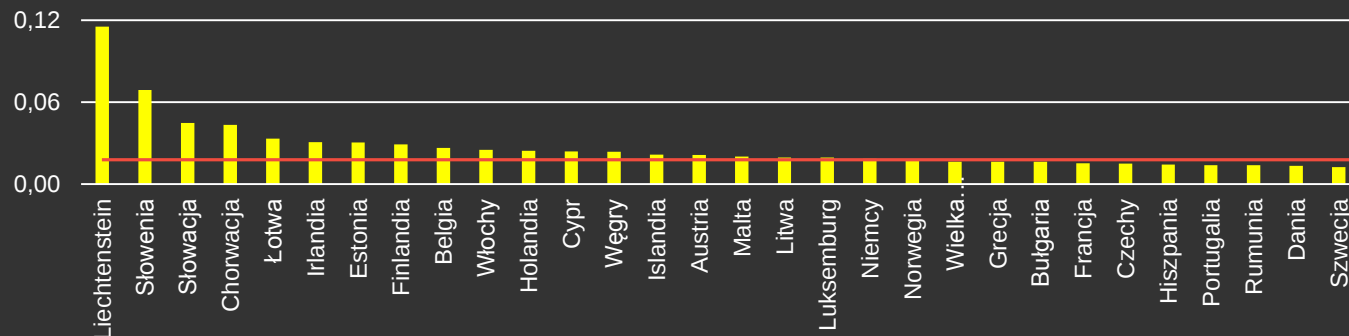
Kraj	Operator	Cena za GB (EUR)
Polska	Krajowy	0,28
Niemcy	T-Mobile	0,75
Wielka Brytania	Vodafone	2,50
Węgry	Vodafone	2,77
Czechy	O2	1,75

- ▶ Cena jednego GB w Polsce bywa nawet **10-krotnie tańsza** niż u zagranicznej konkurencji
- ▶ Druga **najtańsza transmisja danych w OECD**

Na rynku rozliczeń hurtowych zachodzą niekorzystne zjawiska dla polskich operatorów

- ▶ Nawet 5x wyższe średnie stawki hurtowe poza Polską

- ▶ Ruch w roamingu w krajach o wyższych stawkach hurtowych niż krajowe

- ▶ Niemcy 40%
- ▶ Wielka Brytania 7%
- ▶ Francja 8%
- ▶ Włochy 6%

~ 20 % turystyka
~ 80 % emigracja i biznes

- ▶ Średnie faktyczne stawki MTR wyższe niż oficjalne

Kraj	Stawka faktyczna vs. oficjalna	Kraj	Stawka faktyczna vs. oficjalna
Irlandia	130%	Słowacja	310%
Niemcy	130%	Belgia	190%
Finlandia	260%	Słowenia	300%

Oferta polskich operatorów sieci komórkowych jest bardzo atrakcyjna na tle całej Europy

Oferty polskich operatorów komórkowych

Operator lokalny

ABONAMENT ZA DARMO DO KOŃCA ROKU

ABONAMENT ZA DARMO DO KOŃCA WRZEŚNIA

49,99 zł/mies.

Rozmowy
Bez limitu

SMS/MMS
Bez limitu

Pakiet internetowy
5 GB

Operatorzy międzynarodowi

OFERTA T2

ROZMOWY NA NUMERY KOMÓRKOWE I STACJONARNE W KRAJU
BEZ LIMITU

SMS-Y I MMS-Y W KRAJU
BEZ LIMITU

SUPERNET
5 GB 10 GB **BEZ LIMITU DANYCH**

WYBIERZ W DALSZYM KROKU

SUPERNET VIDEO

ROAMING

APLIKACJE BEZ LIMITU DANYCH

TikTok Facebook Twitter

59,95 zł

Do koszyka

Umowa na 24 miesiące

9 GB
przez 3 mies. potem 5 GB

Nielimitowane
rozmowy do wszystkich sieci komórkowych i stacjonarnych

Nielimitowane SMS-y i MMS-y
do wszystkich sieci

39,99 zł / mc

[Szczegóły](#) [Wybieram](#)

Oferty zagranicznych operatorów komórkowych

Niemcy

Easy M
4 GB Datenvolumen

21,6 Mbit/s und SpeedGo

Telefon- & SMS-Flat

EU-Roaming inklusive

Darum Easy

✓ Alles, was Du brauchst

✓ Vodafone-Qualität zum attraktiven Preis

29,99 €* monatlich

* Mindestlaufzeit 24 Monate

[Ohne Handy bestellen](#)

Mit Handy: 0800 724 26 73

Słowacja

Go 20 €

Odporúčame

Volania

- Nekonečné volania na 5 čísel v sieti Orange
- 200 minút do ostatných sietí v SR, do EÚ, USA a Kanady a v rámci EÚ

Dáta

- 100 MB na Slovensku a EÚ
- BONUSOVÉ DÁTA 500 MB na Slovensku
- Navýšenie dát "500 MB v mobile" za 3 € na Slovensku a EÚ

SMS/MMS

- 100 SMS/MMS za 1 €
- Nekonečné SMS/MMS za 2 €

Zľava na telefón

- od 80 € + [zľava za vernosť](#)

Historyczne przykłady pokazują, że operatorzy już wcześniej mieli problem z nielimitowanym roamingiem...

Teraz T-Mobile ogranicza "nielimitowany" roaming

T-Mobile zmienia umowy niektórym użytkownikom w kwestii możliwości wykorzystania pakietu roamingowego. To kolejny operator, po Play, który próbuje w ten sposób "pozbyć" się z bazy osób wyjątkowo dużo podróżujących po Europie.

Z informacji TELEPOLIS.PL wynika, że kilkuset abonentom taryf JUMP! proFirma XL i XXL wysłano zawiadomienia o zmianie warunków umowy. Nielimitowane połączenia w roamingu w krajach Unii Europejskiej i pakiet 3 GB w wersji XL zamieniono na 1 tys. minut oraz 1 GB (w XXL pozostają 4 GB).

Źródło: telepolis.pl 18 Lutego 2015

Play ogranicza "no limit". Klienci wydzwaniali za dużo? Można zrywać umowy!

Komórkowa sieć Play jako pierwsza wprowadziła do oferty tzw. taryfy bez limitu. Teraz w przypadku niektórych taryf operator wprowadza ograniczenia. Klienci, którzy nie zgadzają się ze zmianami, mogą wypowiedzieć umowę bez ponoszenia kary.

Źródło: media2.pl 10 maja 2014

Roam Like At Home w Polsce oznacza 180 milionów spadku przychodów dla typowego operatora infrastrukturalnego

- ▶ Wartość rynku usług roamingu pasywnego (*inbound*) i aktywnego (*outbound*) w Polsce i przełożenie na przykładowego operatora infrastrukturalnego

4/5 przychodów w EOG:

- ▶ 81% EOG
- ▶ 19% reszta świata

Większość od własnych klientów

- ▶ 89% aktywny
- ▶ 11% pasywny

3,1 % przychodów
operatora infrastrukturalnego

Co trzeci klient korzysta z roamingu

- ▶ Przy braku krajowych cen detalicznych i innych działań wpływ RLAH na typowego operatora infrastrukturalnego
 - ▶ **180 mln PLN** spadku przychodów
 - ▶ **55 mln PLN** spadku EBITDA

Kluczowe wnioski

Kluczowe wnioski...

Każdy kraj reaguje na inicjatywę
Roam like at home

... ale co kraj to obyczaj –
przeciwieństwo jednolitego rynku
telekomunikacyjnego

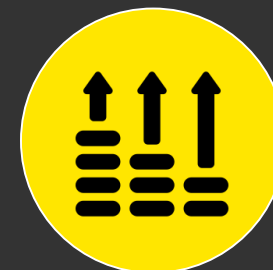
Wiele skutków dla klientów w
Europie np. wzrost cen czy
wyłączenie roamingu

Polacy spędzają ogromną ilość czasu za
granicą generując duży i
niezbilansowany wolumen ruchu

W Polsce znaczna skala wyzwań z
racji relatywnie niskich ceny usług,
popularność ofert nielimitowanych
przy dużych pakietach danych

Problem stawek hurtowych – są
nawet 5x wyższe poza Polską co
ma przełożenie na bazę kosztową

Osoby kontaktowe

Piotr Mieczkowski

Dyrektor

+48 22 557 7016

+48 22 557 7701

+48 605 132 645

piotr.mieczkowski@pl.ey.com

Jędrzej Rychlik

Analitik

+48 22 557 7260

+48 22 557 7701

+48 789 407 485

jedrzej.rychlik@pl.ey.com

Co kraj to obyczaj...

... wprowadzenie **Roam Like At Home**
w Polsce i innych krajach EOG

Warszawa, 5 czerwca 2017

EY

Building a better
working world